

FABEKO Norsk Fabrikkbetongforenings salgs- og leveringsbetingelser

ALMINNELIGE SALGS- OG LEVERINGSBETINGELSER for fabrikkblandet betong

1. ANVENDELSESMRÅDE

Disse Alminnelige salgs- og leveringsbetingelser ("Betingelsene") og Leverandørens til enhver tid gjeldende prisliste ("Prislisten") gjelder ved ethvert kjøp av fabrikkblandet betong mellom Leverandøren og Kjøperen med mindre kjøpet reguleres av ufravikelige bestemmelser i Kjøpsloven (lov nr. 27/1988) eller Forbrukerkjøpsloven (lov nr. 34/2002). Ved konflikt mellom bestemmelser i Betingelsene og/eller Prislisten og bestemmelser i særskilt avtale mellom partene skal bestemmelsene i den særskilte avtalen ha forrang. Ved konflikt mellom Betingelsene og Prislisten skal bestemmelsene i Prislisten ha forrang. Bestemmelser i NS 8409 gjelder ikke med mindre de er inntatt i og får rang som særskilt avtale mellom partene. For betongpumpe tjenester gjelder de særskilte salgs- og leveringsbetingelser selv om tjenesten har sammenheng med et kjøp av fabrikkblandet betong.

2. BESTILLING/AVBESTILLING

Kjøperens bestilling/dagsbestilling ("Bestilling") skal inneholde oppgave over mengde (toleranse $\pm 10\%$), leveringsdag, ønsket tidspunkt for leveringsbegynnelse, leveringsstakt og tekniske data for betongen. Kjøperen er selv ansvarlig for at den bestilte betongen svarer til formålet med kjøpet, jf. pkt. 8.

Bestilling er bindende når den er bekreftet av Leverandøren. Krav til bestillingstid, bekrefteelse av bestilling og avbestillingstid fremgår av Prislisten.

Avbestiller Kjøperen utenfor den avtalte avbestillingstiden, kan Leverandøren kreve dekning av ekstra utgifter.

3. PRIS. BETALINGSBETINGELSER

Med mindre betongprisen fremgår av særskilt avtale eller av akseptert skriftlig tilbud, fastsetter Leverandøren prisen iht. Prislisten. Det samme gjelder vederlag for andre ytelser, så som transport, overtid, venting, håndtering av restbetong o.l. Leverandøren har rett til å regulere avtalt pris når prisen på en eller flere innsatsfaktorer som skal brukes til produksjonen av leveransen, er økt vesentlig i forhold til prisen på avtaletidspunktet. Prisen kan ikke økes mer enn nødvendig for å kompensere for kostnadsøkningen på innsatsfaktorene. For levering av betong med spesiell sammensetning ("Spesialbetong") kan Leverandøren kreve pristillegg, spesialpriser eller særlige vilkår for leveransen med mindre det er avtalt noe annet. Gjelder bestillingen Spesialbetong med ikke lagerførte innsatsfaktorer, kan Leverandøren fakturere disse innsatsfaktorer i sin helhet selv om de ikke eller bare delvis medgår i den endelige produksjon.

Dersom leveranse iht. en bestilling forutsetter at Leverandørens personell må gjennomføre pålagt sikkerhetskurs eller annen opplæring for å få adgang til Losseplassen, jf. pkt. 4, skal Leverandøren varsle Kjøperen om de kostnadene dette innebærer, og Partene skal avtale nærmere den godtgjørelse Leverandøren kan kreve for dette.

Kjøperen skal betale mottatte fakturaer senest på forfallsdagen. Kjøperen kan bare holde tilbake betalingen eller deler av betalingen dersom han innen forfallsdagen skriftlig har gjort gjeldende at Leverandøren har misligholdt avtalen og innen samme frist har fremsatt skriftlig krav overfor Leverandøren. Kjøperen kan bare holde tilbake så meget av fakturabeløpet som er nødvendig for å dekke det fremsatte kravet.

Ved forsinket betaling skal Kjøper betale forsinkelsesrente iht. forsinkelsesrenteloven (lov 17.12.76 nr. 100). Ubertettiget tilbakeholdt beløp anses som forsinket betaling.

4. LEVERINGSSTED - OG TIDSPUNKT. OVERFØRING AV RISIKO FOR BETONGEN. ANSVAR FOR SKADER VED LEVERINGEN

Ved levering av verk anses levering foretatt når betongen er produsert og klar for henting på betongstasjonen. Dersom annet ikke er avtalt, skal i alle andre tilfeller Leverandøren levere betongen på anvist losseplass på oppgitt leveringsadresse, byggeplass ("Losseplassen"). Levering anses foretatt når betongen er kommet frem til Losseplassen og er klar for lossing selv om lossing ikke er påbegynt.

Kjøperen har risikoen for at Losseplassen og adkomsten til Losseplassen fra nærmeste vei som er åpen for alminnelig ferdsel ("Adkomsten"), er tilfredsstillende. Losseplassen/Adkomsten skal ikke anses tilfredsstillende hvis akseltrykktoleransen på Losseplassen/Adkomsten er lavere enn akseltrykket på det kjøretøyet betongen transporteres med. Det samme gjelder hvis Losseplassen/Adkomsten ikke gir tilstrekkelig manøvreringsmuligheter for kjøretøyet eller det foreligger forhold på eller ved Losseplassen/Adkomsten som vanskeliggjør, hindrer eller gjør risikofull framkjøringen og/eller oppstillingen av kjøretøyet eller lossingen av betongen, så som forekomst av luftledninger, kabler eller andre installasjoner, bommer, bruer, trange passasjer, porter/ portaler og lignende. Hvis levering ikke kan gjennomføres på grunn av forhold som nevnt ovenfor, skal levering likevel anses skjedd.

Dersom Kjøperen senest ved bestillingen har gitt Leverandøren korrekte opplysninger om Losseplassen/Adkomsten, jf. forrige avsnitt, overtar Leverandøren risikoen for Losseplassens/Adkomstens egnethet med mindre Leverandøren har reservert seg mot dette i bekrefteelsen av bestillingen.

Hvis framkjøring, oppstilling eller lossing av betongen til/på Losseplassen/Adkomsten ikke kan gjennomføres uten bruk av spesialutstyr, omkjøring, ekstraarbeid, hjelpemiddel eller lignende, skal levering likevel anses foretatt med mindre Kjøperen har underrettet Leverandøren om disse forhold så tidlig at Leverandøren kunne innrettet seg etter dem og senest 24 timer før avtalt leveringstidspunkt. Merkostnadene kan Leverandøren fakturere til Kjøperen.

Det er i alle tilfeller Kjøperen som har ansvaret for å fremskaffe alle faktiske opplysninger for vurderingen av forhold som kan påvirke gjennomføringen av leveringen.

Risikoen for betongen går over på Kjøperen når levering er foretatt, jf. 1. og 2. avsnitt ovenfor.

Leverandøren har ansvaret for lossing av betongen fra trommel og til matekasse, tobb e. l. Dersom Kjøperen ønsker at Leverandøren skal sørge for at betongen kan pumpes eller losses med transportbånd eller hydraulisk renne, skal det avtales særskilt og i god tid. Leverandøren har i så fall ansvaret for lossingen og transporten frem til betongens brukssted.

Med bakgrunn i sikkerhet ved lossing av bil skal Leverandørens personell ikke benyttes til arbeid som Kjøperen er ansvarlig for herunder mottak og plassering av tobb i kran. Kjøperen er ansvarlig for overskuddsbetong og skal påvise forskriftsmessig plass for plassering av denne. Partene kan avtale at Leverandøren mot vederlag iht. prislisten overtar ansvaret for restbetongen. Kjøperen er også ansvarlig for forskriftsmessig vaskeplass for transportbånd, renne og betongpumpe.

Leverandøren skal straks varsle Kjøperen om avvik av betydning i forhold til avtalt leveringstidspunkt.

Kjøperen er ansvarlig for enhver skade eller ethvert tap som oppstår i forbindelse med levering, herunder kostnader til returtransport, berging av/tømming av betong fra kjøretøy, når skaden eller tapet har sammenheng med at Losseplassen/Adkomsten ikke har vært tilfredsstillende, jf. ovenfor, og skaden eller tapet ikke kan behandles Transportøren av betongen som grovt uaktsomt.

5. KJØPERENS KONTROLL - BETONGVOLUM - BETONGKVALITET

Kjøperens mottakskontroll skal være i overensstemmelse med gjeldende Norsk Standard på leveringstidspunktet og skal bl. a. omfatte kontroll av at de angitte spesifikasjoner i følgeseddelen er i overensstemmelse med Bestilling, og at betongen har egenskaper i henhold til Bestilling, så langt dette kan bedømmes på leveringstidspunktet.

Kjøperen skal på byggeplassen gjennomføre identitetsprøving av betongen. Identitetsprøvingen skal være i overensstemmelse med gjeldende Norsk Standard på leveringstidspunktet. Kjøperen oppfordres til prøvetagning av betongen før utlegging.

Betongvolum beregnes ut fra innveide delmaterialer. Veieutstyrets nøyaktighet skal være i henhold til gjeldende Norsk Standard på leveringstidspunktet.

Betongen skal på leveringstidspunktet ha den konsistens og eventuelt det luftinnhold som er oppført på følgeseddelen. Når betongen er bestilt med et bestemt konsistensmål eller i en bestemt konsistensklasse, anses avvik i henhold til gjeldende Norsk Standard på leveringstidspunktet som avtalemessig leveranse. Det samme gjelder når betongen er bestilt med bestemt luftinnhold.

Dersom leveranse av betong med bestemt temperatur er avtalt, anses avvik på $+5/-3$ OC som avtalemessig leveranse. Finsats kan inneholde noen få steiner med korntørrelse tilsvarende største steintørrelse for betong i leverandørens leveringsprogram. Leverandøren er oppatt av å ta miljøhensyn ved produksjon av betongen. Betongen kan derfor inneholde resirkulerte materialer når dette ikke går ut over betongens spesifiserte egenskaper. Stiller Kjøperen kvalitetskrav til betongen ut over det sedvanlige, må spesifikasjonene meddeles Leverandøren i god tid før levering. Leverandøren gir ingen garanti for kvaliteten av betong sammensatt etter Kjøperens anvisning. For øvrig skjer leveransen av betongen med kvalitet etter gjeldende Norsk Standard på leveringstidspunktet med mindre annet er avtalt.

6. REKLAMASJON

Dersom Kjøperen vil gjøre gjeldende at betongen er levert til uriktig tid eller at det foreligger mangel, må han reklamere straks. Reklamasjon skal anmerkes på samtlige eksemplarer av følgeseddelen, og Kjøperen må i tillegg straks varsle den ansvarlige hos Leverandøren slik at retting eller omlevering kan vurderes. Ved vesentlige avvik fra det avtalte, skal reklamasjon også straks meddeles skriftlig til den ansvarlige hos Leverandøren.

Innen rimelig tid etter reklamasjonen, må Kjøperen varsle Leverandøren om han gjør gjeldende krav på retting, omlevering eller heving. Gjør han ikke det, vil hans krav falle bort.

For mangler som ikke kunne eller burde oppdages ved levering, skal Kjøperen reklamere skriftlig og uten ugrunnet opphold, og senest 14 dager etter at han oppdaget eller burde ha oppdaget mangelen. Reklamasjonen skal angi hva slags mangel det gjelder. Bygger reklamasjonen på resultatet av trykfasthetsprøver, skal det opplyses. Vedkommende prøvestykke skal oppbevares og på anmodning straks stilles til disposisjon for Leverandøren.

Kjøperen kan ikke gjøre krav gjeldende mot Leverandøren når det er gått mer enn fem år siden leveringen. Kjøperen taper sin rett til senere å gjøre gjeldende krav mot Leverandøren dersom han har kvittert uten forbehold på følgeseddelen og forsinkelsen eller mangelen kunne eller burde blitt oppdaget på leveringstidspunktet. Det samme gjelder reklamasjon etter reklamasjonsfristene ovenfor. Det samme gjelder også hvis Kjøperen uten Leverandørens forutgående godkjenning foretar tilsetninger til betongen

7. FORSINKELSE

Forsinkelse foreligger når betongen ikke blir levert til avtalt tid. Kjøperen kan kreve erstatning dersom forsinkelsen er vesentlig. Kjøperen kan bare heve avtalen ved gjentatte, vesentlige forsinkelser fra Leverandørens side og i så fall bare med virkning for fremtidige dagsbestillinger.

Dersom Kjøperen endrer Bestillingen og endringen medfører risiko for at opprinnelig avtalt leveringstidspunkt ikke kan holdes, er dette ikke å anse som forsinkelse. Dersom Leverandøren lider tap som følge av at Kjøperen ikke kan eller vil ta imot betongen til avtalt tid og tidsavviket er vesentlig, kan Leverandøren kreve erstatning av Kjøperen.

8. MANGEL

Mangel foreligger dersom betongen ved leveringen ikke oppfyller de krav til, mengde, kvalitet og andre egenskaper som følger av avtalen.

Uten hensyn til om Leverandøren da kjøpet ble inngått, var kjent eller burde vært kjent med Kjøperens formål, har Kjøperen alene ansvaret for den bestilte betongens egnethet for formålet. Kjøperen kan heller ikke påberope seg Leverandørens sakkunnskap eller vurderinger eller påberope seg at Leverandøren har akseptert Kjøperens formål. Eventuelle kommunikasjon mellom Partene forut for Leverandørens bekrefteelse av Bestillingen om betongens egnethet for formålet, kan verken helt eller delvis anses å inneholde noe råd eller anbefaling fra Leverandøren til Kjøperen med hensyn til Kjøperens valg av betongkvalitet, mengde eller andre egenskaper.

Foreligger det en mangel på leveringstidspunktet, har Leverandøren rett til å foreta retting ved bruk av tilsetningsstoffer e. l. eller foreta omlevering. Blir retting eller omlevering foretatt innen rimelig tid, kan Kjøperen ikke kreve erstatning eller heve avtalen. I motsatt fall kan Kjøperen kreve erstatning etter bestemmelsen i pkt. 9, eller - hvis mangelen er vesentlig - i tillegg heve avtalen med virkning for fremtidige dagsbestillinger. Dette gjelder likevel ikke hvis mangelen skyldes egenskaper ved de anvendte råvarer og Leverandøren ikke kan videreføre erstatnings- eller hevingskravet til råvareproduzenten.

9. OMFANGET AV EVENTUELT ERSTATNINGSANSVAR ETTER AVTALEN

Kjøperens krav på erstatning for forsinkelse eller mangel faller bort dersom Leverandøren godtgjør at forsinkelsen respektive mangelen skyldes hindring utenfor Leverandørens kontroll som han ikke med rimelighet kunne forventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller unngå eller overvinne følgene av så som arbeidsstans, manglende eller forsinket leveranse fra underleverandør, trafikkhindring, svikt i drivstoff- eller materialtilførsel, strømstans, uforutsett svikt i utstyr, maskineri mv.

Kjøperens krav på erstatning ved forsinkelse (pkt. 7) og/eller mangel (pkt. 8) er begrenset til det direkte tap som Kjøperen har lidt, så som direkte utlegg, eventuelt prisdifferanse ved retting eller levering fra andre, tingskade på gjenstander, herunder armering, forutsatt brukt i nær tilknytning til betongen. Leverandøren er likevel bare ansvarlig for tap som Kjøperen kan dokumentere og som med rimelighet kunne forutsettes som en påregnelig og adekvat følge av forsinkelsen eller mangelen. Erstatningen skal reduseres dersom Kjøperen ikke har foretatt rimelige tiltak for å redusere kostnadene ved forsinkelse eller mangel.

Leverandørens ansvar omfatter ikke indirekte tap, herunder tap som følge av driftsavbrudd, at Kjøperen ikke kan nyttiggjøre seg betongen som forutsatt (avsnitt 8), fortjenestetap eller tap som følge av at Kjøperen må betale dagmullt eller erstatning til medkontrahent, herunder kostnader ved forseringsarbeid for å unngå slike forpliktelser overfor medkontrahent, e.l.

Leverandørens samlede erstatningsansvar er beløpsmessig begrenset oppad til kontraktsummen for den forsinkede eller mangelfulle leveransen med mindre Leverandøren er forsikret for et høyere ansvarsbeløp og ansvaret er dekket ved utbetaling fra denne forsikringen. Leverandørens totale erstatningsansvar i forbindelse med ett og samme avtaleforhold er under enhver omstendighet begrenset oppad til kr. 3 000 000. Dersom leveransen er knyttet til flere avtaleforhold, men gjelder samme byggeprosjekt, skal beløpsbegrensningen ovenfor knyttes til byggeprosjektet.

Leverandørens krav på erstatning for forsinkelse (pkt. 7) er begrenset til påregnelig tap av fortjeneste på salg av betong som er falt bort som følge av at Leverandøren ikke har kunnet utnytte de(t) kjøretøy(ene) som er blitt forsinket i lossingen og/eller det påregnelige tap som Leverandøren har lidt ved å leie inn reservekjøretøy. Erstatningen skal reduseres dersom Leverandøren ikke har foretatt rimelige tiltak for å redusere kostnadene ved forsinkelsen. Leverandørens krav på erstatning for forsinkelse faller bort dersom Kjøperen godtgjør at forsinkelsen skyldes hindring utenfor Kjøperens kontroll som han ikke med rimelighet kunne forventes å ha tatt i betraktning på avtaletiden eller unngå eller overvinne følgene av.

10. TAUSHETSPLIKT M.V.

Kjøperen forplikter seg til ikke å overlate til andre opplysninger om Leverandørens resepter, priser, betingelser, blandingsforhold mv. som han måtte bli kjent med ved avtaleinngåelsen eller gjennomføringen av avtaleforholdet. Kjøperen forplikter seg videre til ikke selv å benytte slike opplysninger til annet enn det som var formålet med meddelelsen av opplysningene.

11. TVISTER Enhver tvist mellom partene om avtaleforholdet avgjøres ved ordinær rettergang med mindre partene blir enige om å la tvisten avgjøres ved voldgift.

Partene vedtar leveringsstedets vermeting som vermeting for alle tvister som måtte utspille seg avtalen. Alle tvister skal avgjøres i henhold til norsk rett.